

სავალუტო გარიგებების მომსახურების წესები და პირობები

წინამდებარე დოკუმენტის მიზანია დეტალურად აღწეროს კლიენტსა და სს „იშბანკი საქართველო“-ს (შემდგომში ბანკი) შორის სავალუტო გარიგებებთან დაკავშირებული ურთიერთობის ძირითადი ასპექტები.

ბანკი ხელმძღვანელობს სავალუტო ბაზარზე საქმიანობის ზოგადი წესით, მოქმედი კანონმდებლობითა და FX გლობალური კოდექსით (FX კოდი), FX კოდექსი არ არის იურიდიულად სავალდებულო ძალის მქონე ინსტრუმენტი, მაგრამ წარმოადგენს მისაღები ქცევის სტანდარტების ერთობლიობას, რომელიც ხელს უწყობს ეფექტური, სამართლიანი, ღია და სათანადო გამჭვირვალე ბაზრის განვითარებას.

ტერმინთა განმარტება

ამ წესის მიზნებისთვის, ამ წესში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

- ა) **სავალუტო ბაზარი** – სისტემებისა და წესების ერთობლიობა, რომლის მეშვეობით სავალუტო ბაზრის მონაწილეები რეგულარულად დებენ სავალუტო გარიგებებს;
- ბ) **სავალუტო ბაზარზე მონაწილეობა** – სავალუტო ბაზარზე მონაწილეობად მიიჩნევა საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ლიცენზირებული კომერციული ბანკების, საბროკერო კომპანიების და რეგისტრირებული მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების მიერ ერთმანეთთან ან კლიენტებთან სავალუტო გარიგების რეგულარული განხორციელება;
- გ) **სავალუტო ბაზრის მონაწილე** – სავალუტო ბაზრის მონაწილედ მიიჩნევა სუბიექტები, რომლებიც რეგულარულად ახორციელებენ სავალუტო გარიგებებს;
- დ) **სავალუტო გარიგება** – სავალუტო ბაზრის მონაწილის მიერ, კლიენტთან ან/და სავალუტო ბაზრის სხვა მონაწილესთან ვალუტის გაცვლასთან დაკავშირებით დადებული ნებისმიერი გარიგება;
- ე) **წინსწრებით ვაჭრობა** – წინსწრებით ვაჭრობა არის ისეთი ქმედება ან ქმედებათა ერთობლიობა, სადაც სავალუტო ბაზრის მონაწილე, რომელსაც აქვს წინასწარი ინფორმაცია მისი კლიენტის დავალების შესახებ, ამ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, პირდაპირ ან არაპირდაპირ (მესამე პირის მეშვეობით), წინასწარ, კლიენტის დავალების აღსრულებამდე დებს გარიგებას პირადი სარგებლის მიღების მიზნით;

ვ) წინარე ჰეჯირება – სავალუტო პოზიციის გახსნა ან სხვაგვარი ისეთი ქმედება ან ქმედებათა ერთობლიობა, რომელიც უკავშირდება კლიენტის მოსალოდნელ დავალებას და რომელიც მიზნად არ ისახავს კლიენტისთვის მდგომარეობის გაუარესებას და არ იწვევს სავალუტო ბაზრის ნორმალური ფუნქციონირებისათვის ხელის შეშლას;

ზ) ანგარიშსწორების ინსტრუქციები – სავალუტო ბაზრის მონაწილესა და მის კლიენტს შორის წინასწარ შეთანხმებული წესებისა და პირობების ერთობლიობა, რომელიც გამოიყენება სავალუტო ბაზრის მონაწილის მიერ ანგარიშსწორების დროს;

თ) პრინციპალი მოვაჭრე – სავალუტო ბაზრის მონაწილე, რომელიც კლიენტთან სავალუტო გარიგებას დებს საკუთარი სახელით და საკუთარი რისკით;

ი) კლიენტის დავალება – სავალუტო ბაზრის მონაწილის მიერ, სავალუტო გარიგებასთან დაკავშირებით კლიენტისგან მიღებული დავალება;

კ) კონტრაჰენტი – სავალუტო ბაზრის მონაწილის მიერ დადებული სავალუტო გარიგების მეორე მხარე.

ლ) გარიგების დადების დღე – დღე, როდესაც ხდება გარიგების პირობების შეთანხმება მხარეებს შორის;

მ) ანგარიშსწორების თარიღი - გარიგების მიხედვით კონტრაჰენტისა და ბანკის ანგარიშებზე ფულადი სახსრების მიწოდების თარიღი, რომელიც განსაზღვრულია მხარეთა მიერ;

ნ) ანგარიშსწორების ინსტრუქციები – ბანკსა და მის კლიენტს შორის წინასწარ შეთანხმებული წესებისა და პირობების ერთობლიობა, რომელიც გამოიყენება ბანკის მიერ ანგარიშსწორების დროს;

ო) სავაჭრო სისტემა – ბლუმბერგის ელექტრონული სისტემა, რომლის საშუალებითაც ხდება გარიგებების დადება;

პ) სავალუტო ფორვარდი - წინამდებარე პირობებით განსაზღვრული წესით მხარეთა შეთანხმება ვალუტის ყიდვა-გაყიდვაზე მომავალში, წინასწარ შეთანხმებული გაცვლითი კურსით, წინასწარ შეთანხმებულ თარიღზე/თარიღამდე. ფორვარდული გარიგების შესრულება კონკრეტული თარიღისთვის სავალდებულოა;

ჟ) სავალუტო სვოპი - წინამდებარე პირობებით განსაზღვრული წესით მხარეთა შეთანხმება ვალუტის ერთდროულად ყიდვა და გაყიდვის შესრულებაზე, წინასწარ შეთანხმებული გაცვლითი კურსით, სხვადასხვა ანგარიშსწორების თარიღებზე. სავალუტო სვოპის გარიგების შესრულება კონკრეტული თარიღისთვის სავალდებულოა;

კლიენტთან კომუნიკაცია და საერთო პირობები

ბაზრის მონაწილე მომხმარებელთან მიმართებაში შეიძლება მოქმედებდეს, როგორც პრინციპალი მოვაჭრის ან აგენტი მოვაჭრის სტატუსით. „იშბანკი საქართველო“ მოქმედებს პრინციპალი მოვაჭრის სტატუსით, ანუ კლიენტთან სავალუტო გარიგებას დებს საკუთარი სახელით და საკუთარი რისკით.

გარიგების დადების დროს, ბაზრის მონაწილე არ მოქმედებს როგორც კლიენტის ფიდუციარი ან მრჩეველი, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი სახის ურთიერთობა წინასწარ არის შეთანხმებული წერილობით. ნებისმიერი დადებული გარიგება, ხორციელდება იმ დაშვებით, რომ კლიენტს შეუძლია იმოქმედოს დამოუკიდებლად და მიიღოს გადაწყვეტილებები საკუთარი ცოდნის, გამოცდილების და მესამე მხარეთა პროფესიონალური რჩევების საფუძველზე.

ბანკსა და კლიენტს შორის კომუნიკაცია ხორციელდება, როგორც ელექტრონულად (დაცული დისტანციური არხები, ბანკში დაფიქსირებული ელ. ფოსტა) ასევე ტელეფონით ან მხარეთა შორის შეთანხმებული სხვა საშუალებით.

კლიენტი უფლებამოსილია გარიგება დადოს როგორც კონტრაქტმა, მოითხოვოს ფასები და შეათანხმოს სასურველი პირობები.

ბანკი კლიენტთან კომუნიკაციას აწარმოებს ზუსტად, ნათლად, და გარკვევით და მოიხმარს ყველა ღონეს, რათა განზრახ შეცდომაში არ შეიყვანოს კლიენტი. ამ მიზნით, ბანკი უფლებამოსილია, კლიენტს მიაწოდოს გონივრული ინფორმაცია სავალუტო ბაზრის შესახებ, ბაზრის ზოგადი ტენდენციების გათვალისწინებით, ასევე ინფორმაცია წინარე ჰეჯირებისა და მასთან ასოცირებული რისკების თაობაზე. აღნიშნული ქმედების განხორციელებისას ბანკი იმოქმედებს კონფიდენციალურობის სრული დაცვით, რაც არ იძლევა კონკრეტული სუბიექტის ან/და კონკრეტული გარიგების იდენტიფიცირების საშუალებას.

მხარეები აცნობიერებენ, რომ სავალუტო ბაზარზე განხორციელებული გარიგებები დაკავშირებულია გარკვეულ ვარაუდებთან და მაღალ რისკებთან, ვალუტის კურსის მერყეობასთან, რის გამოც ბაზრის მონაწილისთვის მიცემული დავალების განხორციელებისას, შესაძლებელია გარიგება შესრულდეს სრულად ან ნაწილობრივ, (მათ შორის, იმ შემთხვევაშიც თუ ბაზარზე ცვლილება მოხდა კლიენტის სასარგებლოდ), ან შეიძლება შესრულდეს კლიენტისთვის ნაკლებად ხელსაყრელი პირობებით, რადგან დროის ამ შუალედში შეიცვალა ბაზარზე არსებული მდგომარეობა.

კანონის შესაბამისად, ბანკი შეინახავს ელექტრონულ კომუნიკაციას, რომლებიც დაკავშირებულია სავალუტო გარიგებების დადებასთან ან შესრულებასთან. ჩანაწერები შეინახება ელექტრონულად ტრანზაქციის დასრულებიდან 6 წლის განმავლობაში. აღნიშნული ურთიერთობის ფარგლებში მიღებული ინფორმაცია, საიდენტიფიკაციო

მონაცემები, გარიგებისა და მისი შესრულების შესახებ მონაცემები, რომლითაც სარგებლობა შეზღუდულია, მიიჩნევა კონფიდენციალურ ინფორმაციად და მისი გამჟღავნება აკრძალულია, გარდა კანონით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

კლიენტთან ვაჭრობის პირობები და გარიგების აღსრულება, პრინციპალი მოვაჭრე

ბანკი კლიენტთან გარიგებებს დებს საკუთარი სახელით და რისკით, მოქმედებს როგორც პრინციპალი მოვაჭრე. კლიენტს შეუძლია ბანკთან სავალუტო გარიგება დადოს, როგორც კონტრაქტმა - მოითხოვოს სპოტ, ფორვარდული ან სვოპ გარიგებების კურსი და შეათანხმოს პირობები

კურსისა და სხვა პირობების შესათანხმებლად კლიენტმა უნდა დააკონკრეტოს გარიგების სავალუტო წყვილი, შესამენი/გასაყიდი ვალუტის მოცულობა, და ვალუტირების თარიღები. სავალუტო ბაზრის სპეციფიკიდან გამომდინარე კურსი, რომელსაც ბანკი, როგორც პრინციპალი მოვაჭრე შესთავაზებს კლიენტს, შეიძლება სწრაფად შეიცვალოს. აქედან გამომდინარე შეთანხმებული კურსი მოქმედი იქნება მხოლოდ დაუყოვნებლივი აღსრულებისთვის და ბანკი ვერ იქნება პასუხისმგებელი, რომ აღნიშნული კურსი კლიენტისთვის ხელმისაწვდომი იყოს მომავალშიც. ბანკის მიერ შეთავაზებული კურსის მისაღებობის შემთხვევაში კლიენტმა თანხმობა უნდა გამოხატოს დაუყოვნებლივ, რაც ჩაითვლება კონვერტაციის პირობებზე შეთანხმებად. გარიგების აღსრულება კლიენტმა უნდა უზრუნველყოს მიმდინარე დღის 17:00 საათამდე .

როგორც პრინციპალი მოვაჭრე, ფასდადებისას ბანკი ითვალისწინებს ისეთ ფაქტორებს, როგორცაა კონკრეტული ტიპის ტრანზაქციაზე ბაზარზე არსებული ლიკვიდობა, გარიგების მოცულობა, საკრედიტო და სავალუტო რისკი, ვაჭრობის საოპერაციო ხარჯები და სხვ. ფორვარდული და სვოპ გარიგების კურსის ფასწარმოქმნა ეფუძნება კონტრაქტის ვადიანობას და კონკრეტული სავალუტო წყვილის მიმდინარე გაცვლით კურსს, რომელიც კორექტირებულია შესაბამისი ვალუტების საპროცენტო განაკვეთებს შორის სხვაობის და კლიენტის საკრედიტო რისკის მიხედვით.

ბანკი უფლებამოსილია აწარმოოს წინარე ჰეჯირება ისე, რომ არ ქონდეს გამიზნული კლიენტისთვის ზიანის მიყენება ან / და ბაზრის ნორმალური ფუნქციონირების შეფერხება (ხელოვნური მერყეობის შექმნა).

კლიენტთან კომუნიკაციისას ბანკი ვალდებულია მას მიაწოდოს ინფორმაცია წინარე ჰეჯირებისა და მასთან ასოცირებული რისკების შესახებ, აგრეთვე იმ მატერიალური

სარგებლის შესახებ, რომელიც შესაძლებელია კლიენტმა ამ ქმედებით მიიღოს. წინარე ჰეჯირებამ შეიძლება გავლენა მოახდინოს იმ ფასზე, რომელიც ბაზრის მონაწილეს შეუძლია რომ შესთავაზოს კლიენტს ტრანზაქციისთვის დავალების შესასრულებლად არსებულ ლიკვიდობის გათვალისწინებით, რამაც შეიძლება ბაზრის მონაწილეს ან დამატებითი შემოსავალი მოუტანოს ან აზარალოს.

ბაზრის მონაწილე, კლიენტთან დავალების დადებისას, მოქმედებს სამართლიანად, გამჭვირვალედ, რაც მათ შორის მოიცავს სავალუტო გარიგების დადების დროულ/სწრაფ უზრუნველყოფას, დადასტურებასა და ანგარიშსწორებას, კლიენტის კონკრეტული დავალების სპეციფიკის გათვალისწინებით.

მხარეებს შორის ანგარიშსწორება ხორციელდება დადებული გარიგების პირობების შესაბამისად, გარიგებაში მითითებულ ანგარიშსწორების დღეს. ფორვარდული და სვოპ გარიგებების დროს ანგარიშსწორება ხდება კონტრაქტით გათვალისწინებულ დღეს 17:00 საათამდე.

ფასდადების პოლიტიკა

ბაზრის მონაწილე ადასტურებს, რომ ფასდადება არის სამართლიანი და გონივრული, შეესაბამება გასაწევი მომსახურების ეკონომიკურ ხარჯებსა და სავალუტო ბაზრის მონაწილის მიერ აღებულ რისკებს.

ბაზრის მონაწილე უფლებამოსილია:

1. ფასდადებისას გაითვალისწინოს ისეთი ფაქტორები, რომელიც მათ შორის, მოიცავს: გარიგების ზომას ან / და სირთულე, ლიკვიდობას, საკრედიტო ხარჯებს, ბალანსის უწყისს და კაპიტალს, რისკის ლიმიტს, ვაჭრობის საპროცესო ხარჯებს, გაყიდვების მცდელობებს, შესაბამისად, ბაზრის მონაწილემ შეიძლება შესთავაზოს კლიენტს განსხვავებული ფასები იმავე ან მსგავსი FX სპოტ და FX ფორვარდული გარიგებების დროს.
2. ვაჭრობის მოცულობის საფუძველზე მიაწოდოს კლიენტებს კონკრეტული კატეგორია და დააწესოს მარჟის ლიმიტი FX Spot- ის და FX Forward- ული გარიგებების დროს ინდივიდუალურად, მინიჭებული კატეგორიების გათვალისწინებით.

კლიენტისა და ბანკის ფინანსური ურთიერთობა წესრიგდება ბაზრის მონაწილის მიერ წინასწარ შეთავაზებული ტარიფებითა და კლიენტთან დადებული ორმხრივი შეთანხმების მიხედვით.

ბაზრის მონაწილე ვალდებულია, არ დაუწესოს კლიენტს სამართლიანზე მეტი საკომისიო ან მომსახურების ანაზღაურება, ამასთან დაკავშირებული ყველა გარემოების გათვალისწინებით.

ბაზრის მონაწილე უფლებამოსილია ნებისმიერ დროს, ცალმხრივად შეიტანოს ცვლილებები (დამატებები) მომსახურების ტარიფებში. აღნიშნულის შესახებ ბანკი კლიენტის ინფორმირებას ახდენს წინასწარ (3 სამუშაო დღით ადრე).

კანონმდებლობა და დავების გადაწყვეტა

წინამდებარე პირობები რეგულირდება და განიმარტება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

ნებისმიერი დავა, წინააღმდეგობა ან საჩივარი, რომელიც წარმოიშობა ან შეეხება ამ პირობებს ან ამ პირობების ნებისმიერ დარღვევას, გადაწყდება მხარეებს შორის მოლაპარაკების საფუძველზე.

დავის მოუგვარებლობის შემთხვევაში, მხარეები მიმართავენ სასამართლოს ბანკის ადგილსამყოფელის მიხედვით.